

zaaknummer 2015-W1452

10 februari 2016

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mevrouw mr. S.S. van Gijn,

tegen:

[naam],
geboren op [datum] en uitgetreden op [datum],
(onbekend of hij is overleden),
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 1,
voor zover in deze van belang lid van de Congregatie der Broeders van
de H. Aloysius Gonzaga,

en

[naam],
geboren op [datum] en overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 2,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie der Broeders van de H.
Aloysius Gonzaga.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 9 juni 2015.

Op 6 augustus 2015 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam]., algemeen overste van de Congregatie der Broeders van de H. Aloysius Gonzaga.

Op 21 januari 2016 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Van Gijn.

Voorts was aanwezig mevrouw [naam], echtgenote van klager.

Namens de congregatie is verschenen [algemeen overste].

2. De klacht

2.1. Ten aanzien van aangeklaagde 1

Aangeklaagde was onderwijzer op de [naam]school te [plaats]. Klager heeft in de periode 1949-1955 op deze lagere school gezeten. Aangeklaagde was onderwijzer van de eerste klas.

Klager zat in de klas tussen de andere kinderen. Aangeklaagde kwam langs met opdrachten en bleef bij hem staan. Hij deed zijn hand in de korte broek van klager en betaste diens geslachtsdelen. Dit gebeurde regelmatig, circa drie keer per week. Klager was toen zes jaar oud.

Aangeklaagde was later op een gegeven moment de onderwijzer van de vijfde klas waarin klager zat. Daar heeft het misbruik ook plaatsgevonden. Dit gebeurde af en toe en betrof dezelfde handelingen als in de eerste klas hadden plaatsgevonden.

Ter zitting van de Klachtencommissie heeft klager vermeld dat hij van de Commissie alleen een oordeel wenst over het seksueel misbruik dat in de eerste klas heeft plaatsgevonden.

Ten aanzien van aangeklaagde 2

Aangeklaagde was onderwijzer op de [school] te [plaats]. Klager heeft in de periode 1949-1955 op deze lagere school gezeten. Aangeklaagde was onderwijzer van de tweede klas.

Het misbruik heeft in de klas plaats gevonden, tijdens de les. Klager zat in de klas tussen de andere kinderen. Aangeklaagde kwam langs met opdrachten en bleef bij hem staan,. Hij deed dan zijn hand in de korte broek van klager en betaste diens geslachtsdelen. Dit gebeurde regelmatig, circa één keer per week.

2.2. Klager is van mening dat het seksueel misbruik zijn eerste huwelijk heeft gekost. In seksueel opzicht konden hij en zijn echtgenote niet aan elkaar voldoen. De ernstige voorvallen hebben hem vanaf de lagere school periode zijn hele verdere leven negatief belast. In 1977 heeft klager met zijn toenmalige echtgenote relatietherapie gehad om te trachten "te redden wat er te redden was" van zijn huwelijk. Het heeft helaas niet mogen baten. Begin jaren tachtig van de vorige eeuw heeft klager psychotherapie gehad van dr. [naam] in [instelling] te [plaats] om de problemen rondom de echtscheiding te boven te komen.

2.3. Het doel voor klager is om zichtbaar te maken dat het misbruik heeft plaatsgevonden. Klager wenst excuses, ook wenst hij te horen dat het niet had mogen gebeuren en dat de R.-K.- Kerk haar verantwoordelijkheid neemt en uitspreekt zich aansprakelijk te voelen voor het psychische leed dat hem is aangedaan en voor de gevolgen daarvan.

3. De reactie

[Algemeen overste]heeft namens de congregatie een schriftelijke reactie gegeven op de klacht. Daarin wordt – onder meer – het volgende gesteld:

Allereerst moet het de congregatie van het hart dat het de congregatie leed doet dat klager, die zijn gehele lagere schoolopleiding heeft gekregen op een school waarvan broeders van de congregatie werkzaam waren, met ernstige negatieve gevoelens op deze periode terugkijkt.

Het zal duidelijk zijn dat dit nooit de bedoeling is geweest van het opvoedende werk dat de congregatie zich altijd ten doel heeft gesteld. Het spijt de congregatie bijzonder als broeders van de congregatie van hetgeen klager is overkomen de oorzaak van zijn geweest of daaraan hebben bijgedragen.

Ten aanzien van aangeklaagde 1

Gezien het gedegen feitenonderzoek dat heeft plaatsgevonden in het kader van het landelijke onderzoek naar seksueel misbruik in de R.-K. Kerk, en de strafrechtelijke vervolging die tegen aangeklaagde is ingesteld, kan niet worden uitgesloten dat klager slachtoffer is geweest van de praktijken van aangeklaagde. In welke mate dat is gebeurd, is aan het oordeel van de Klachtencommissie.

Hoewel de congregatie geen enkele reden heeft om aan te nemen dat klager over de beleving van zijn herinneringen onwaarheid zou spreken, is het in ieder geval niet mogelijk dat, zoals klager heeft vermeld, het misbruik dat in de eerste klas heeft plaatsgevonden zich herhaalde in het vijfde leerjaar omdat aangeklaagde in de zomer van 1952 is vertrokken naar [plaats].

Ten aanzien van aangeklaagde 2

Klager geeft met grote stelligheid aan dat het misbruik door aangeklaagde zou hebben plaatsgevonden in het tweede leerjaar, 1950-1951 dus. Echter in 1950-1951 volgde aangeklaagde nog de onderwijzersopleiding in [plaats] en hij is pas benoemd in [plaats] met ingang van het schooljaar 1951-1952. Mede gezien het gegeven dat er geen enkele andere klacht of melding met betrekking tot aangeklaagde bekend is, vraagt de congregatie zich af of er sprake kan zijn van een persoonsverwisseling.

Bij gegrondverklaring van de klachten van klager zal de congregatie het seksueel misbruik erkennen en excuses aanbieden voor het feit dat dit seksueel misbruik door leden van de congregatie is gepleegd. Als dit seksueel misbruik inderdaad heeft plaatsgevonden, dan had het nooit mogen gebeuren. Het druist geheel in tegen het religieus leven dat de broeders leiden en tegen het apostolaat dat zij nastreven.

4. De beoordeling

- 4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.
- 4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.
- 4.3. De Klachtencommissie dient vervolgens te beoordelen of zij tot een gegrondverklaring van de klacht kan komen. Bij de beoordeling van een klacht is voor de Klachtencommissie uitgangspunt dat de klacht van een klager wordt gesteund door ander bewijs op grond waarvan het aannemelijk wordt dat een aangeklaagde zich schuldig heeft gemaakt aan seksueel misbruik.

Het is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat klager gedurende de periode van 1949-1950 seksueel is misbruikt door aangeklaagde 1, zoals door klager in het klaagschrift en ter zitting van de Klachtencommissie is beschreven.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal in zijn klaagschrift heeft gedaan en ter zitting heeft verteld.

De Klachtencommissie heeft voorts kennisgenomen van:

- de gegroundverklaarde klachten betreffende de zaken met zaaknummers 2011-T398 en 2015-W1576, waarin eveneens sprake is van seksueel misbruik door aangeklaagde;
- de verklaring van de heer [naam], broer van klager, waarin hij heeft verklaard dat hij seksueel misbruikt is door aangeklaagde en dat zijn broer hem in het verleden heeft verteld dat hij seksueel is misbruikt door aangeklaagde;
- de verklaring van mevrouw [naam], echtgenote van klager, waarin zij heeft verklaard dat haar man haar – reeds lang voor 2010 – heeft verteld dat hij seksueel is misbruikt door aangeklaagde;
- de schriftelijke reactie van [algemeen overste], waarin wordt vermeld dat aangeklaagde in 1954 strafrechtelijk is veroordeeld ter zake van het plegen van ontuchtige handelingen met kinderen.

Een en ander in onderling verband en samenhang bezien maakt voor de Klachtencommissie voldoende aannemelijk dat het seksueel misbruik van klager door aangeklaagde 1 heeft plaatsgevonden in de omvang zoals door klager is vermeld.

De Klachtencommissie stelt verder vast dat er ten aanzien van aangeklaagde 2 te veel onzekerheden zijn om aannemelijk te kunnen achten dat klager seksueel is misbruikt door aangeklaagde 2. Klager stelt dat dit misbruik zou hebben plaatsgevonden in 1950-1951. Uit de stukken komt echter naar voren dat aangeklaagde 2 pas met ingang van 1 september 1951 is benoemd als onderwijzer aan de Sint Albertusschool te [plaats].

De Klachtencommissie heeft kennis genomen van de verklaringen van mevrouw [naam], echtgenote van klager, en van [naam], pso-psychotherapeut. Deze verklaringen, waarin de naam van aangeklaagde 2 niet is genoemd, zijn echter onvoldoende concreet en specifiek om te kunnen bijdragen aan de aannemelijkheid dat klager door aangeklaagde 2 seksueel is misbruikt. De commissie kan dan ook niet adviseren tot gegroundverklaring van de klacht tegen deze aangeklaagde.

- 4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde 1 met misbruik van diens gezag en gezien de afhankelijkheidsrelatie waarin klager tot aangeklaagde stond hoogst kwalijk is geweest.
- 4.5. De gegroundverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.
- 4.6. Over een eventuele financiële vergoeding kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Klager kan zich voor het verkrijgen van schadevergoeding rechtstreeks wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de algemeen overste van de Congregatie der Broeders van de H. Aloysius Gonzaga de klacht ten aanzien van aangeklaagde 1 gegrond te verklaren en de klacht ten aanzien van aangeklaagde 2 niet gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 10 februari 2016 door mr. T.F.A.M. Hoogenboom, voorzitter, mevrouw drs. L. Erfmeyer en mr. F.J.M. Walstock, leden, bijgestaan door M.H.J. Materman, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en aangeklaagde, alsmede de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager, aan klager en aangeklaagde verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager en aangeklaagde schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.